

Становище за дисертация на тема „Проблеми на пластичната деформация при транспонирането на триизмерна реалност върху двуизмерна повърхност“ на Юлиан Анатолиев Станкулов от проф. Божидар Стоянов Бояджиев, р-л на Ателие № 5, катедра „Живопис“, ФИИ, НХА

Интерес към проблематиката и произхода на изображението върху двуизмерна плоскост стават причина за изследователските усилия на Юлиан Станкулов. Като художник, който започва пътя си в изкуството от началната точка на образователния художествен процес, т. е. от наподобяването на натурата, той си задава въпроса за рамките на постижимостта му и произтичащите от това следствия. Търси да изведе логическата нишка, която отправя към понятието „пластическа деформация“. Глава I, озаглавена „Обект на изображението“ и Глава II, озаглавена съответно „Сензоперцептивни процеси“ поставят началото на търсената последователност. Изяснени са причините за това обектът на изобразяване да бъде видим, съответно възприет и насочен по дългия път на сложни мозъчни процеси. Особен интерес за мен представлява Глава III, наречена „Устройства за транспониране на изображението“. Тя идва да докаже отново абсолютната непостижимост на търсената от художника „точност“ и заедно с това свидетелства за научна и техническа изобретателност в името на постигане на същата тази точност. Систематизацията, механичната функционалност и често пъти твърде високите очаквания от тези помощни средства са ревностно описани и представляват единствена по рода си подредена картина на такъв тип знание у нас. Държа да подчертая, че отношението на Юлиан Станкулов към „Устройствата“ не е индиферентно и строго описателно. То произтича от личния творчески опит и инвенции от пристрастно колекциониране и работа със същите. Именно той, емпиричният

опит изостря любопитството и интереса на докторанта до степента на изследователското проучване. Разгледаните в тази глава примери и техните особености изненадват до такава степен, че поставят под съмнение възможностите на гениални автори със статут на безупречни рисувачи от историята на изкуството и доказват в пълна мяра наличието на пластична деформация и нейната неизбежност.

Но пластичната деформация, според съдържанието на докторантурата е величина, отиваща извън периметъра на личната творческа дейност. Тя се проектира в понятието стил и неговото обществено измерение. Авторът прави с известни уговорки преглед на стиловете, нещо не напълно задължително от гледна точка на целите и задачите на труда, но напълно полезно от гледна точка на образователните хоризонти, към които е естествено да се среми всеки млад изследовател.

Подходът към стила и стилообразуването изискват от автора разглеждане на структурата на художественото произведение. Той се позовава и приема за по-точни и ясни онези източници, които подреждат компонентите, елементите и принципите на организация в художественото произведение именно така както са коментирани в докторантурата. Мисля, че и в това отношение Юлиан Станкулов работи и достига до „слагането на ред“ в материя, която остава ключова за постигането на адекватни композиционни решения, съотнасяни, разбира се, към стила и неговите особености. Сполучливо намереното мото на Глава IV „Стил и стилообразуване“ чрез цитат на Емил Зола, който през литературен образ, определя „Произведението на изкуството като природа, видяна през призмата на един темперамент“, направлява автора към художически и научни анализи по темата. Заслужава да се отбележи, че заедно с търсените и намерени характеристики и фактори за появата на пластичната деформация във

формообразуването е изтиглен паралел към художествената такава, което допълнително обогатява сложната картина на дисертационното съдържание.

З заключение бих отбелязъл, че „проучването представлява оригинална гледна точка към проблемите на творческия процес и „пътя“ на художественото произведение“.

В по-частните съдържания на дисертацията откривам систематизация на проблеми от областта на цветознанието, отсъстваща от българската специализирана литература по темата както и важни понятийни и терминологични уточнения.

Работата по дисертационния труд подтикна към търсенето, намирането и направата от страна на докторанта на редица оптични устройства за проектиране на изображението, с които са осъществени експерименти.

Смятам постигнатия резултат за особено успешен както в научен така и в образователен план и предлагам на компетентното Научно жури да присъди научната и образователна степен „Донтор“ на Юлиан Станкулов.

Проф. Божидар Бояджиев